

Jak prawidłowo odliczyć darowizny i przekazać 1 proc. podatku

241 stron wyjaśnień, porad, przepisów

- ✓ Jak darowiznę uwzględnić w PIT
- ✓ Czy jest jeden limit dla darowizn
- ✓ Jak skorzystać z nielimitowanego odliczenia darowizn kościelnych
- ✓ Od czego zależy odliczenie
- ✓ Jak skorzystać z ulgi na krew
- ✓ Czy za oddane osocze jest ulga jak za krew
- ✓ Jak można pomóc częścią swojego podatku
- ✓ Czy 1 proc. podatku jest darowizną
- ✓ Nowy wykaz organizacji pożytku publicznego
- ✓ Porady

SPIS TREŚCI

I. DAROWIZNY NA POŻYTEK PUBLICZNY	3
Jak darowiznę uwzględnić w PIT	3
Jeden limit dla darowizn	7
Darowiznę dla szpitala spółki odliczymy od dochodu	9
Producent żywności może ją darować, nie płacąc VAT	10
II. DAROWIZNY NA KOŚCIÓŁ	12
Jak skorzystać z nielimitowanego odliczenia darowizn kościelnych	12
Odliczenie zależy od celu datku	16
Trzeba mieć dowód wpłaty	16
Sprawozdanie musi być szczegółowe	17
III. ULGA NA KREW	18
Jak skorzystać z ulgi na krew	18
Minister finansów o uldze na krew	21
Za oddane osocze ulga jak za krew	23
Oddaną krew można uwzględnić w PIT	25
IV. PRZEKAZANIE 1 PROC. PODATKU	27
Częścią swojego podatku można skutecznie pomóc potrzebującym	27
1 proc. podatku nie jest darowizną	28
Jest nowy wykaz organizacji pożytku publicznego	29
Porady.....	31
Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych	59

GAZETA PRAWNA

Adres redakcji: 01-042 Warszawa, ul. Okopowa 58/72

tel. (0 22) 530 40 40; www.gazetaprawna.pl

Redaktor naczelny Gazety Prawnej: Michał Kobosko

Dyrektor artystyczny Gazety Prawnej: Kasper Skirgajło-Krajewski

Autorzy tekstów: Ewa Matyszewska, Magdalena Majkowska, Aleksandra Tarka

Redakcja: Ewa Wilczyńska

DTP: Joanna Archacka

Biuro Reklamy: 01-042 Warszawa, ul. Okopowa 58/72

tel. (0 22) 530 44 44; e-mail: reklama@infor.pl

Biuro Obsługi Klienta: 05-270 Marki, ul. Okólna 40

tel. (0 22) 761 30 30, 0 801 62 66 66; e-mail: bok@infor.pl

Jak prawidłowo odliczyć darowizny i przekazać 1 proc. podatku

I. Darowizny na pożytek publiczny

Jak darowiznę uwzględnić w PIT

Od dochodu osiągniętego w 2009 roku można odliczyć darowizny przekazane na ściśle określone w przepisach cele do łącznej kwoty stanowiącej 6 proc. dochodu. Ustawa o PIT przewiduje, że każdy podatnik może w rozliczeniu rocznym odliczyć od dochodu darowizny trzech rodzajów.

Przed pomniejszeniem dochodu powinniśmy sprawdzić, czy ulga nam w ogóle przysługuje. Odliczenie od dochodu przysługuje, po pierwsze, w przypadku udzielenia darowizny na cele pożytku publicznego przekazane organizacjom pożytku publicznego w rozumieniu ustawy o działalności pożytku publicznego. Po drugie, gdy darowizna przekazywana jest na cele kultu religijnego. I po trze-

cie, w przypadku osób fizycznych – gdy darowizna przekazywana jest na cele krwiodawstwa realizowanego przez honorowych dawców krwi.

Limit odliczenia

Odliczenie od dochodu z tytułu darowizn jest limitowane. Limit ten wynosi 6 proc. rocznego dochodu. Jeśli więc osiągnęliśmy w danym roku dochód w wysokości 50 tys. zł, będziemy uprawnieni do pomniejszenia go o darowiznę nie wyższą niż 3 tys. zł (50 tys. zł x 6 proc.).

Co ważne, jeżeli dokonaliśmy darowizn na różne cele, np. na cele pożytku publicznego oraz kultu religijnego, łączna kwota odliczeń nie może przekroczyć w roku podatkowym 6 proc. dochodu.

Przykład: Odliczanie darowizn

Podatnik prowadzi działalność gospodarczą, opodatkowaną liniowym PIT. Osiąga też dochody z pracy i umów zlecenia. Zamierza przekazać darowiznę na kościelną działalność charytatywno-opiekuńczą. Czy będzie mógł uwzględnić ją w rocznym PIT?

Możliwość pomniejszenia dochodu do opodatkowania, m.in. o darowizny, w tym także na cele charytatywne, nie dotyczy osób, które wybrały opodatkowanie podatkiem liniowym. Podatnik może natomiast odliczyć od dochodów opodatkowanych skalą PIT (dochody z pracy i umów zlecenia) w pełnej wysokości darowiznę dokonaną na kościelną działalność charytatywno-opiekuńczą, do wysokości dochodu osiągniętego w roku podatkowym opodatkowanego według zasad ogólnych. Warunkiem koniecznym do spełnienia wyłączenia darowizny pieniężnej z podstawy opodatkowania jest dokonanie wpłaty na rachunek bankowy obdarowanego z przeznaczeniem na działalność charytatywno-opiekuńczą Kościoła oraz spełnienie przez darczyńcę łącznie dwóch przesłanek, tj. posiadania pokwitowania odbioru darowizny oraz sprawozdania dotyczącego jej przeznaczenia.

Nieco inny limit dotyczy darowizn na cele krwiodawstwa. A to dlatego, że po pierwsze, odliczenia dokonuje się do wysokości ekwiwalentu pieniężnego za pobraną krew. Po drugie, ulga na krew jest odliczeniem dokonywanym w ramach przekazywanej darowizny. Po trzecie, odliczenia podatkowego z tytułu darowizny można dokonać w wysokości dokonanej darowizny, nie więcej jednak niż kwoty stanowiącej 6 proc. dochodu.

Darowizny bez ograniczeń

Poza wykorzystaniem darowizn, o których mowa w przepisach o PIT, istnieje także możliwość odliczenia darowizn przewidzianych w ustawach o stosunku państwa do poszczególnych kościołów w Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z tymi przepisami odliczeniu od dochodu podlegają darowizny przekazane kościelnym osobom prawnym na działalność charytatywno-opiekuńczą Kościoła. Darowizny przewidziane tymi przepisami są potencjalnie najbardziej korzystne dla podatników. Nie dotyczą ich limity odliczeń określone w ustawach podatkowych.

Potrzebne dokumenty

Odliczenie darowizny od dochodu przysługuje, pod warunkiem że jej wysokość jest udokumentowana dowodem wpłaty na rachunek bankowy obdarowanego, a w przypadku darowizny innej niż pieniężna – dokumentem, z którego wynika wartość tej darowizny, oraz oświadczeniem obdarowanego o jej przyjęciu.

Przykład: Dokumentowanie darowizn

Podatnik zdecydował się na przekazanie darowizny pieniężnej na cele charytatywno-opiekuńcze kościelnych osób prawnych. Jakie dokumenty są wymagane do potwierdzenia przekazania darowizny?

Darowizna, którą podatnik zdecydował się przekazać na cele działalności charytatywno-opiekuńczej na rzecz kościelnej osoby prawnej, w całości podlega odliczeniu od dochodu przed jego opodatkowaniem, jeżeli spełnione zostaną łącznie dwa warunki:

- podatnik posiada dowód wpłaty na rachunek bankowy obdarowanego oraz
- podatnik posiada oświadczenie obdarowanego o jej przyjęciu, a także – w okresie dwóch lat od dnia przekazania darowizny – będzie posiadał sprawozdanie dotyczące jej przeznaczenia.

W chwili dokonywania odliczeń podatnik musi dysponować jedynie pokwitowaniem odbioru darowizny, natomiast sprawozdaniem dotyczącym jej przeznaczenia, przedstawionym przez kościelną osobę prawną – najpóźniej po upływie dwóch lat od przekazania darowizny.

Aby odliczyć darowizny na rzecz organizacji pożytku publicznego funkcjonującej w innym niż Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, niezbędne jest:

- udokumentowanie przez podatnika oświadczeniem tej organizacji, że na dzień przekazania darowizny była ona równoważną organizacją do polskiej organizacji pożytku publicznego, realizującą cele pożytku publicznego i prowadzącą działalność pożytku publicznego w sferze zadań publicznych oraz
- istnienie podstawy prawnej wynikającej z umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania lub odrębnych ustaw do uzyskania przez polski organ podatkowy informacji podatkowych od organu podatkowego państwa, na którego terytorium organizacja posiada siedzibę (pomoc podatkowa fiskusa zagranicznego).

Z kolei darowizny przekazane na działalność charytatywno-opiekuńczą Kościoła powinny być udokumentowane sprawozdaniem przygotowanym przez obdarowanego, czyli kościelną osobę prawną. Sprawozdanie powinno być sporządzone w ciągu dwóch lat od przekazania darowizny. Musi z niego wynikać, że darowizna została wykorzystana na działalność charytatywno-opiekuńczą Kościoła.

Obdarowane organizacje

Nie każda wpłata daje podstawę do odliczenia. Taka wpłata musi być dokonana na rzecz zarejestrowanej w Krajowym Rejestrze Sądowym organizacji pożytku publicznego. To ważne. Nie wystarczy bowiem, by organizacja prowadziła tylko działalność w tym zakresie, czyli działalność w zakresie pożytku publicznego.

Pojęcie organizacji pożytku publicznego zostało zdefiniowane w ustawie z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. nr 96, poz. 873 z późn. zm.). Ustawa ta określa zasady prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe i korzystania z tej działalności przez organy administracji publicznej w celu wykonywania zadań publicznych, zasady uzyskiwania przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowania organizacji pożytku publicznego, a także system sprawowania nadzoru nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego. Niezależnie od tego ustawa reguluje również warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz zasady, na jakich może odbywać się korzystanie z tych świadczeń.

Sfera zadań publicznych, dotycząca pożytku publicznego, obejmuje m.in. zadania w zakresie: pomocy społecznej, działalności charytatywnej, ochrony i promocji zdrowia, działania na rzecz osób niepełnosprawnych, promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy.

Przykład: Darowizna dla fundacji

Podatniczka zamierza przekazać darowiznę w formie gotówki na rzecz fundacji budującej szpital. Jest to darowizna przeznaczona na ratowanie ludzkiego życia oraz poprawę świadomości w sferze praw człowieka. Darowizna nie przekroczy łącznie 6 proc. dochodu. Czy podlega ona odliczeniu od dochodu?

Darowizna przekazana przez podatniczkę na rzecz wskazanej fundacji będzie podlegała odliczeniu od dochodu, jeżeli fundacja ta jest organizacją, o której mowa w przepisach ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Ponadto darowizna pieniężna musi być udokumentowana dowodem wpłaty na rachunek bankowy obdarowanego.

Nie tylko w Polsce

Przepisy podatkowe dopuszczają możliwość odliczenia od dochodu darowizn udzielonych na rzecz równoważnych organizacji określonych w przepisach regulujących działalność pożytku publicznego obowiązujących w innym niż Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, prowadzących działalność pożytku publicznego w sferze zadań publicznych, realizujących cele pożytku publicznego. Nie ma natomiast możliwości odliczenia darowizn udzielonych na rzecz organizacji zagranicznych z innych krajów lub na cele inne niż cele pożytku publicznego.

Podstawa prawna ■ Art. 26 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U. z 2000 r. nr 14, poz. 176 z późn. zm.).

Jeden limit dla darowizn

W ramach tzw. ulgi na darowizny można odliczyć od dochodu darowizny przekazywane na różne cele. Odliczenie jest ograniczone do wysokości limitu wynoszącego 6 proc. dochodu. Limit ten jest różnie obliczany, w zależności od tego, czy podatnik przekazał darowiznę na jeden czy więcej dopuszczalnych przez ustawodawcę celów. W przypadku darowizn na różne cele limit dotyczy łącznie wszystkich darowizn.

Ulga obejmuje darowizny przekazane na cele: pożytku publicznego, kultu religijnego oraz krwiodawstwa. Zgodnie z ogólną zasadą darczyńca może dokonać w rocznym zeznaniu podatkowym odliczenia w wysokości dokonanej darowizny, nie więcej jednak niż kwoty stanowiącej 6 proc. dochodu. Jeżeli zatem na przykład podatnik przekazał w trakcie roku podatkowego darowiznę wyłącznie na rzecz fundacji zajmującej się działalnością charytatywną, a wartość tej darowizny mieści się w określonym przez ustawodawcę limicie, to będzie mógł odliczyć ją w całości od dochodu. W takim wypadku 6-proc. limit odnosi się wyłącznie do tej darowizny. Gdyby jednak ten sam podatnik, oprócz darowizny na cel pożytku publicznego, oddał również krew i przekazał darowiznę na remont kościoła, łączna kwota odliczeń z tytułu wszystkich przekazanych darowizn (na cele pożytku publicznego, krwiodawstwa i kultu religijnego) nie mogłaby przekroczyć 6-procentowego progu. Innymi słowy, nie można określać odrębnie limitów dla odliczenia darowizn, które podatnik przekazał na różne cele. W takim wypadku podatnika obowiązuje jeden limit, który dotyczy łącznie wszystkich przekazanych darowizn. Nie będzie miało tutaj znaczenia to, że np. jedna darowizna została przekazana w formie pieniężnej, a inna w rzeczowej.

Uprawnienie do skorzystania z ulgi na darowizny zależy od spełnienia wielu warunków. Warto zwrócić uwagę na kilka istotnych kwestii. W przypadku darowizn na cele pożytku publicznego warunkiem zastosowania ulgi jest przekazanie darowizny organizacjom, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Chodzi tu w szczególności o organizacje pozarządowe, w tym stowarzyszenia, fundacje, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego prowadzące działalność pożytku publicznego. Nie jest tutaj warunkiem posiadanie przez obdarowanego statusu organizacji pożytku publicznego. Odliczeniu podlegają także darowizny przekazane na rzecz fundacji czy stowarzyszeń unijnych. Z kolei podlegającą odliczeniu darowiznę na rzecz kultu religijnego można przekazać nie tylko Kościołowi, lecz także np. organizacji religijnej. Natomiast w przypadku ulgi dla honorowych krwiodawców trzeba pamiętać, że wysokość ulgi obliczamy, mnożąc ilość faktycznie oddanej krwi lub osocza przez kwotę ekwiwalentu pieniężnego za 1 litr pobranej krwi, tj. przez 130 zł.

Odliczenie z tytułu darowizn stosuje się, jeżeli wysokość darowizny pieniężnej jest udokumentowana dowodem wpłaty na rachunek bankowy obdarowanego. W przypadku darowizny innej niż pieniężna trzeba dysponować dokumentem, z którego wynika wartość tej darowizny, oraz oświadczeniem obdarowanego o jej przyjęciu.

Podatnicy dokonujący odliczenia z tytułu darowizn dołączają do zeznania podatkowego załącznik PIT/O. Wykazują w nim zarówno kwotę dokonanego odliczenia (część B), jak i kwotę przekazanej darowizny oraz dane pozwalające na identyfikację wszystkich obdarowanych (część D).

Darowiznę dla szpitala spółki odliczymy od dochodu

Przekształcenie publicznych zakładów opieki zdrowotnej w spółki prawa handlowego może zachęcić przedsiębiorców do przekazywania darowizn na rzecz placówek znajdujących się w gorszej kondycji finansowej.

Samorządy będące założycielami Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej (SP ZOZ) coraz częściej decydują się na ich likwidację i powołanie Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej (NZOZ) funkcjonujących w ramach spółki prawa handlowego. Status prawny placówki ochrony zdrowia decyduje o tym, czy darowizny przekazywane na ich rzecz będą mogły zostać odliczone od dochodu darczyńcy.

Trzeba wiedzieć, że darowizny na cele pożytku publicznego przekazywane przez przedsiębiorców organizacjom pożytku publicznego mogą obniżyć dochód do opodatkowania do 6 proc. w przypadku osób fizycznych i do 10 proc. w przypadku osób prawnych.

Spotyka się też korzystny dla podatników pogląd, że dla skorzystania z odliczenia podatkowego organizacja będąca beneficjentem nie musi być organizacją pożytku publicznego wpisaną do KRS, ale musi spełniać wymogi ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, dotyczące zakresu i formy prowadzonej działalności.

Teraz jednak urzędy skarbowe nagminnie kwestionują darowizny przekazywane na rzecz szpitali, odmawiając przedsiębiorcom prawa obniżania dochodu. Argumentują to tym, że publiczne ZOZ-y należą do sektora finansów publicznych, a w związku z tym nie mogą być organizacjami pożytku publicznego. Nawet jeśli realizują cel pożytku publicznego, jakim jest ochrona i promocja zdrowia. Co za tym idzie, twierdzą urzędnicy, darowizny przekazywane ZOZ jako jednostkom sektora finansów publicznych nie mogą pomniejszać dochodu do opodatkowania. Przekształcenie publicznej placówki ochrony zdrowia w spółkę komunalną oznacza jednak, że ta znajdzie się poza sektorem finansów publicznych. Wyeliminuje to formalną przeszkodę dla celów odliczenia darowizny, wskazywaną przez urzędy skarbowe.

Jeśli przekształcone spółki będą nadal prowadzić szpitale i realizować ten sam cel pożytku publicznego, to podatnicy otrzymają silny argument w dyskusji z urzędnikami na rzecz odliczania przekazywanych tym spółkom darowizn. Taką interpretacją mogłaby zachęcić podatników do wspierania działalności szpitali znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej.

Producent żywności może ją darować, nie płacąc VAT

Dostawa produktów spożywczych przez producentów żywności jest od 2009 roku zwolniona od podatku od towarów i usług. Zasady przekazywania żywności organizacjom pożytku publicznego to wynik nowelizacji ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.

Zgodnie z art. 43 ust. 1 pkt 16 ustawy o VAT (Dz.U. z 2004 r. nr 54, poz. 535 z późn. zm.) zwolniona od podatku jest dostawa przez producenta produktów spożywczych, jeśli są one przekazywane na rzecz organizacji pożytku publicznego z przeznaczeniem na cele działalności charytatywnej prowadzonej przez tę organizację. W przepisie zawarto jednak wyjątki. Przedmiotem dostawy nie mogą być napoje alkoholowe o zawartości alkoholu powyżej 1,2 proc. oraz napoje alkoholowe będące mieszaniną piwa i napojów bezalkoholowych, w których zawartość alkoholu przekracza 0,5 proc.

Innymi słowy, producent piwa, wina czy wódki nie będzie zwolniony z VAT, nawet jeśli przekaże te produkty na cele charytatywne organizacji pożytku publicznego. Zwolniona za to będzie piekarnia, która przekaże upieczony chleb lub bułki.

Przywołany przepis ustawy o VAT precyzuje również, że produkty muszą być przekazane organizacjom pożytku publicznego w rozumieniu ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. A zatem jeśli producent przekaże żywność domowi dziecku, który nie ma statusu organizacji pożytku publicznego, nie skorzysta ze zwolnienia od podatku. Ustawodawca zawęził więc krąg podmiotów, które mogą przekazywać produkty spożywcze bez VAT, a także krąg podmiotów, którym można przekazać te produkty.

Preferencje w CIT

Od 2009 roku obowiązują także nowe przepisy w podatkach dochodowych. Jednym z nich jest art. 16 ust. 1 pkt 14 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 2000 r. nr 54, poz. 654 z późn. zm.), który pozwala zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów koszty wytworzenia lub cenę nabycia produk-

tów spożywczych przekazanych organizacjom pożytku publicznego z przeznaczeniem na cele działalności charytatywnej. Jest to analogiczna konstrukcja do tej, którą wprowadzono w VAT. Do kosztów podatkowych można zaliczyć koszt wytworzenia lub cenę nabycia wyłącznie produktów spożywczych, o których mowa w omówionym wyżej art. 43 ust. 1 pkt 16 ustawy o VAT. A zatem do kosztów nie można zaliczyć przekazanego na cele charytatywne organizacji pożytku publicznego alkoholu.

Przy okazji nowelizacji wprowadzono także nowy art. 18 ust. 1k ustawy o CIT, który wyłącza możliwość odliczenia przekazanej darowizny od podstawy opodatkowania, w przypadku gdy koszty wytworzenia przekazanych produktów podatnik zaliczył do kosztów podatkowych.

Wybór metody rozliczenia

Producent żywności, który przekazał produkty organizacji, musi więc zdecydować, czy zaliczyć koszt wytworzenia lub cenę nabycia do kosztów uzyskania przychodów, czy skorzystać z odliczenia. Należy rozważyć, które rozwiązanie będzie korzystniejsze. Zaliczenie kosztów produkcji do kosztów podatkowych spowoduje obniżenie przychodu. Skorzystanie z odliczenia oznacza natomiast pomniejszenie dochodu.